

DIURNALU GLUMETIU SOCIÁLE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese in tóta Domineca,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu
4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Tóte siodeniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se transmite la
Redatiunea direginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Afara cu elu!

S'a gatatu timpulu acum'a
De-a mai trece cu mintiun'a,
Care va si-a ne 'nsielá
Pe colo pela Pest'a, —
Cà in dieta-unu voinicelu
Striga: 'ndat' afar' cu elu!

Déca unulu adi amice
Cà-e romanu onestu ti-ar díce,
Pe candu scii cumu-cà-a cercatu
Sà se faca renegatu, —
Pre unu astu-feliu de misielu
Prinde-mi-lu si-afar' cu elu!

Unulu vine ca sà-ti céra
Imprumutu vre-o miisióra,
Dar' in locu de garantia
Díce, cà pre omenia.
Cà-ci te crede de-unu vitielu, —
Dar' tu dà afar' cu elu!

Déca scii ca si cutare,
Dice, cà romanu mai mare
De càtu elu nu s'a aflatu
Càtu e tiér'a de 'mperatu, —
Én privesce mi-lu nitielu
Si pe urma-afar' cu elu!

Candu colo pr'in comitate,
Unde-e multa nedreptate,
Vre-unu Vladica se-ostenesce
Pre guvernul de mi-lu cinstesce, —
Nu cautati cà-e tenerulu,
Ci de locu afar' cu elu!

La o femeie cinstita
Déca vine-asiè vre-o vita

De flencau si-i lingusiesce,
Ca sà-o 'nsiele-apoi firesce, —
Pre unu astu-feliu de catielu
Dómna 'n data-afar' cu elu!

Pre colo pr'in consistoriu
Déca vedi tu asesori,
Cari-su pusi pentru moralu,
Bataru insi-si facu scandalu, —
Unoru astu-feli murderai
Dí li 'ndata-afar' cu ei!

Unulu vine, te petiesce,
Si-ti jóra cà te iubesco,
Dar' de locu te si intréba:
„Càtu-ti este zestrea draga?“
Vedi acel'a e-unu misielu, —
Da-i dar' iute-afar' cu elu!

Déca scii de cel'a, care
Díce for' de rusinare,
Natiei cà a lucratu,
Si castigu nu-si-a luat, —
Pre astu-feliu de talharelu
De urechi si-afar' cu elu!

Pre partid'a nationala
Multi o cam ducu pr'in imala,
Si-apoi totusi domnialoru
Dícu cà-avemu conducatoriu, —
Pre-unu asiè mamelucelu
Ha, ha, ha, afar' cu elu!

Póte sà ti se intemple
Si vre-unu vespe sà te 'nghimpe,
Cà 'ntre-albinele cel' mici
Mai e câte-unu priculiciu,
Care fiindu cà-e tientiarelu, —
Dà-i unu fumu si-afar' cu elu!

Dîet'a Ungariei d'in 22., 23. 24. Fauru nou a. C.

Presiedinte: Pavelu Somsich, notariu: Petru Mihálygy. *Presinti:* abiã diumetatea parte a dloru deputati. — ici cotea si câte unu deputatu romanu.

La ordinea dîlei: desbaterea generale asupra „legei electorali.“

Oratori: c. Szapáry, ca referintele comisiunei, anuncia, cumucã are onóre a presentã „legea electorale“, carpita cu multe petece nuóe bune si frumóse, — si róga o. Casa, ca sã se milostivésca a o luã in desbatere atãtu generale, cãtu s' speciale. (Bravo! d'in partea mameluciloru. Sgomotu mare in opositiune.)

Col. Tisza (vatavalu opositiei magiare): Me miru de inãltulu guvern, cumu are neobrazniei'a, de a presentã Casei un'a carpitura ca ast'a de facie, si inea cu rogarea, ca sã se priimésca. Eu d'in partemi de asiu fi aflatu-o in gozu, neci de acolo nu asiu fi luat-o. Deci rogu pre o. Casa, ca proiectulu presinte sã-lu respinga cu acea indrumare, ca maritul guvern batendu-si capulu mai multu in cestiunea ast'a, sã ni presinte unu altu proiectu de lege, care ne-aru potè face mai multa onóre.

V. Tóth, ministrulu interneloru: O Casa! Eu am lucratu in cestiunea de facie, ca muierea cea harnica; am adausu si carpitu. (Helyes, igaz, d'in partea mameluciloru.) Si decumu-va n'am facutu ceva nou si mai bunu, cumu pretindu cei d'in opositiune, — ast'a am facutu-o numai d'in consideratiuni mai inalte politice. . . (Éljen, d'in drépt'a.) Am conservatu si mai incolo cercurile alegatorie in Transilvani'a, pr'in ast'a — sum convinsu — am facutu serviciu nemarginite atãtu partidei deachiste, cãtu si cei opositionali; pentru-cã *numai estu-modu se potu eschide revolutionarii de romani d'in parlamentulu acest'a.* (Helyes!) Ve intrebu deci cu totu respectulu, óre mai voiti DVóstre sã auditi pre unu Macelariu tienendu aici, in sanctuariulu acest'a, cuventari daco-romanesce, si inea si aceste in limb'a cea dura — valacha??? (Nu voimu un'a cu capulu! Sã traiésca oratoriulu, striga tóte gurele magiare.) Asiè credu si eu, cã nu voiti, pentru-cã v'ati saturatu de elu. (Asiè este!) Asiè dar' déca nu voiti, ve rogu sã priimiti proiectulu de lege. (Lu-priimim cu toui; l'am priimitu inea in clubu: sã traiésca ministrulu, striga mamelucii. — Nekünk nem ez a kifogásunk ellene, obsérva stangacii.) Hãt mi? ve lasu dara sã vorbiti mai incolo. (Helyes d'in stang'a, sgomotu in drépt'a. Ministrulu si-ocupa loculu. Deãk eu turm'a de mameluci grabescu ca sa stringa mana cu ministrulu.)

D. Irányi: (vatavalu opositiei estreme magiare.) Am sã spunu eu, ce are opositiunea contr'a proiectului. Avemu acea contra, cumu-cã pr'in acestu proiectu de lege se asecura omnipotintia guvernului si a partidei sele si pentru venitoriu. Eu d'in partemi recunosc necesitatea de a respectã interesele romaniloru transilvaneni, pentru-cã tocmai noi opositionalii avemu mare trebuintia de ei. (D'in drépt'a da, da, voiti a ve aliã cu ei si a resturnã guvernulu!) Ma desi sum d'in crescutu pone in talpe magiaru, totu-si trebue sã recunosc, cumu-cã legea

electorale d'in Transilvani'a inea in anulu 1848. s'a adusu numai pentru asuprirea romaniloru! (Asiè e d'in staug'a estrema. A titkokat gondatlanul kifecseli, d'in partea mameluciloru.) Nu vi este destulu, cumu-cã pr'in politic'a cea prósta ati instrainatu pre croati, ei voiti a atietia in capulu nostru si pre romani? (Sgomotu in drépt'a. Consentire in stang'a estr.) Póte sã fia cine-va magiaru bunu si sã urésca pre romani, dar' barbatu de statu intieptu neci un'a data. (Ministrii ca opariti toti fugu afara.) Deci respingu proiectulu.

Sigismundu Papp (romanu de partitulu guvernamentale): O. Casa! Proiectulu de facie desi e asupritoriu pentru romani, eu totu-si aflu in elu multu bine, deci *lu-priimescu pentru desbatere speciale.* (!) Numai ceva am inea de observatu. (Halljuk!) In anulu trecut, candu m'am esprimatu, cã toti acei'a, cari nu se indestulescu cu legile aduse aici in Pest'a, *sã mérga in numele lui Ddieu — la Bucuresci si Petersburg,* marturisescu sinceru: am gresitu; dar' sciu prébine nu ve ve-ti mirã pre tare de ast'a, decumu-va veti scí, cumu-cã eu atunci eram dupa prandiu si vorbirea de atunci am tienutu-o — dupa pocale. Fiindu acum'a trézu, afirmez altu-ceva, dicu adica acum'a si inea seriosu: cumu-cã toti acei'a cari nu voiescu a impartí cercurile electorali in Transilvani'a dupa proportiunea poporatiunei, — sunt ómeni fore sufletu, fore dreptate si fore Ddieu; deci acesti'a sã mérga in scirea Domnului — nu la Bucuresci, cã-ci acolo voru sã dee de draculu, ci in Mongolia, Scythia, de unde au venitu. (Ej, ej, Zsiga bácsi, kend most már részeg, és a minap volt józan, d'in tote partile.) Ba dieu io nu sum bétu; altucunu me imbetati voi cu vorbele vóstre. La naib'a, neci nu facu multa vorba, vedu cumu-cã in lumea ast'a n'am ce cautã dreptate, deci me ducu sã o cautu in cea-l-alta (d'in tóte partile: bine, faci du-te, o prinde si o ada in cócea, sã-i vedemu si noi faciea.) Inse eu decumu-va me voiu duce, sã scíti, cumu-ca mai multu nu-mi vedeti barb'a (Ejnye, ejnye!) Dar' fiindu cã vi sum asiè dragu, nu me ducu necairi, ci mai bine siedu diosu (Helyes!), si priimescu proiectulu dlu ministru Róth Vilmos. (Éljen d'in drépt'a. Haritate mare in stang'a.)

Eug. Mocioni (prima data ca deputatu): Voiu fi scurtu, cã-ci n'am sã vorbescu dupa cele dise de dlu Irányi, ei numai atãt'a vi spunu, cumu-cã eu voiescu „sufragiu universalu.“ Altu-cum consentiescu in tóte cu dlu Irányi. (Helyes.) Despre autonomi'a Transilvaniei *va vorbi fratele Alesandru.* (Sgomotu d'in tóte partile.)

Bar. Kemény: Eu vedu a fi legea presinte de cea mai liberale si drépta chiaru pentru valachii d'in Transilvani'a. Ei potu sã aléga dupa legea ast'a 10 deputati. Au ce voiescu a pretinde mai multu? . . . candu ei nu voiescu a alege neci unulu, — noi li damu de diece ori atãtia. . . Nu este óre ast'a cea mai mare loialitate dela natiunea magiara? (ugy van, helyes!) Nu este óre dreptu, ce se póte pipai cu man'a? (Éljen!) Deci priimescu proiectulu, ca celu mai dreptu si salutaru, ce numai póte esiste in lumea unгурésca. (Vivat!)

Alesandru Mocioni: O. Casa! (Halljuk! Sgomotu. Presiedintele trantesce clopotulu de mésa. Mamelucii de afara fugu in ruptulu capului toti in

launtru, și stau cu gur'a cascata în giurulu oratorului.) On. Casa! (tacere adunca.) Guvernulu vine cu unu proiectu de lege, recomandandu-lu de celu mai dreptu și salutaru pentru patri'a comuna. Nu știu voiesce ôre cu elu numai să amagésea lumea, séu intru adeveru nu e capabilu a face altulu mai bunu? Dar' de cautu barb'a cea de auru a dlui ministru de interne, nu voiescu a presupune casulu estu d'în urma; că-ei știu cu totii pr'bine, cumu-că omulu, a careia numai incalciumile i sunt negre, ér cele-l-alte tôte rosii. séu pardonu aurie, e imposibilu să nu aiba aceea însusire, ca numai chiaru și pr'în calitatile aceste să pôta imbetá pre cei cari apartienu de partid'a unicului întieptu, mosiului vostru Deák. Că-ei „magna vis est auri“. . . cele-l-alte le știu, fora carte, nu e necesitate deci să vi-le recitezu. (Capulu ministrului se totu aprinde, pare că barba-i de auru se topesce tóta. Halljuk, d'în stang'a, vaetu și crinirea dintiloru în drépt'a) În ochii mei înse nu sclipesce dlu ministru pe lunga tóta lucr'ia sa; deci eu am să facu observatiunile mele francu și fore reserva. (Halljuk, d'în opositiune; d'óra nu va vorbi totu-si ca ceia-l-alti revolutionari, să-lu auscultamu, d'în drépt'a.) Proieptulu de facie asecura omnipotenti'a casteloru celoru cu pele de cane, contr'a maioritati populului; (Sgomotu.) dá dreptu și pentru venitoriu uniunei „trium nationum“, ca să asupr'ésca și mai incolo pre poporulu romanu, — numai cu acea deosebire, că în trecutu l'a batjocorit nu numai cu băt'a, ci și cu legile, ér' acum'a va să-lu batjocoréseca cu — *constitutiunea*, ce o diceti a fi de cea mai liberale în tóta Europ'a; ér' populului, care v'a sustienutu totu deun'a cu sangele seu, i dati și pentru venitoriu dreptu respłata pentru binefaceri — sclavi'a. . . . Ce sentin de dreptate, ce loialitate magiara?! Au nu vedeti ôre, cumu-că astadi sunteți mai tirani și selbateci, decâtu ori s candu: pentru-că de ati maltratatu natiunea mea în trecutu, poteti avé totu-si acea escusare slaba, cumu-că atunci erá asié spiritulu tempului; dar' astadi — în tempulu egalitatii, fratietatii și libertatii — cu ce ve poteti ôre escusá? . . . (Sgomotu; acest'a inca e asié valachu, casi ceia-l-alti.) Rusine, de trei ori rusine! (Sgomotu mare, presedintele insedar bate clopotulu într'o urechia. Striga cu totii: nu-lu potemu auscultá, ni fôme, mergemu cu totii a casa.) Vi fôme? vi dau totu dreptulu, — dar' numai de nedreptati! Ér' de dreptate fugiti ca draculu de tamâe. (Sgomotu. Mai departe nu auscultamu. Pulszky: bine, că nu vorbesce de autonomi'a Transilvaniei, — să-lu auscultamu mai departe. E usioru la tine, că ti-e grosu nasulu ca talp'a calciumiloru; dar' noi, vai de noi, toti suntemu opariti, i respunde unu inpiutenatu.)

Presedintele: declara, cumu-că și lui e fôme precumu la maioritate, deci lasa pre deputati să fuga cu toti la birturi, pentru-ca să-si imple stomaculu; d'în aceste consideratiuni siedinti'a o ridica.

DECLINATIUNEA.

cuventului „priculiciu“ fiindu neregulata, pentru chiarificarea opiniunei publice, éta o publicamu aci:

Nominativus: **priculiciu** (quis?)

Genitivus: **infalibilu** (cuius?)

Dativus: **providentialu** (cui?)

Accusativus: **pictus masculus** (quem?)

U nic'a regularitate: Accusativus est aequalis cum nominativo.

Resplata.

En priviti cumu se cinstescu
Slugile ce se jertfescu
Pentru nesce 'mpilatori,
De popóre-ucigatori, —
Cum li se ridica 'n nuoru
Monuminte de marmoru.

ÉR' eroii nosti mòi frate,
Ce-au luptatu pentru dreptate,
Si tóta viéti'a loru
Si-au jertfitu pentru poporu, —
Jacu trei palme sub pamentu,
Nu-au neci cruce la mormentu! . . .

PROVERBE.

1.

„Fii dreptu și nu te teme de nime.“ — La noi înse chiaru acei'a n'au téma de nime, cari sunt mai misiei și mai peccatosi.

2.

„Omulu se cunoște dupa imbracaminte.“ — Cumu vei cunoște înse pre acei'a, cari sunt desbracati de tôte. . . ?!

3.

„Remani în patria și te hranesce cu onóre.“ — Căti sunt înse la „patri'a“ d'în Pest'a, cari se hranescu ôre cu onóre?

4.

„Fericiti sunt cei seraci, că acelor'a va fi imperati'a. . . .“ Ôre care? că-ei imperatiile la noi sunt a celoru avuti, de și seraci de minte.

A. și B.

A. Apropos. Știi ce a facutu mai de unadi chiaru unu prenumerentu d'între cei duoi trei d'în Lugosi ai „Priculiciului“, candu a celitu în elu despre nunt'a lui **Vaslesiu**?

B. Ce a facutu? rogu-te.

A. Ho să vedi numai! l'a scupitu pre „Priculiciu“ taman în cinsti'a-i fatia, și a disu: ne apoi ast'a e chiaru o fôia de batjocura; am să o recomendu pilaritiiloru d'în Bud'a Pest'a și țiganiloru d'în Tiér'a Romanéseca.

Ce toasturi nebune pôte să produca o sticla cu
Champagner.

Cu ocasiunea unei serbari la Turnu-Severin u vestitululu nostru poetu și publicistu teneru *Gr. H. Grãndea* într'unu toastu alu seu dîse: „că strabunii nostri nu au avutu politica de bunu sentiu; cei d'antai inauguratori înse a politiceii de bunu sentiu în tiér'a romanéseca sunt **Costaforu** și **Boerescu**“ (ambii ministrii actuali). Să traéseca dar' **Costaforu** și **Boerescu**! — Bravo! domnule Grãndea, se vede că ai facutu experiminte în pipaire, și ti-o credemu, că fiindu **Costaforu** și **Boerescu** acum'a la putere, te voru fi facutu și pre domni'a ta să senti ôre o pungulitia cu galbeni? . . . ori numai ca poetu ti-ai permis o — licentia poetica!?

Deslegarea

gaciturei ilustrate d'în nrulu 6. este:

„BEUSZT APLECATU.“

Bune deslegari nu ni-au venitu de nicairi.

TANDA SI MAND'A.

T. Frate Mando, en spune-mi in ce consta forti'a unui „priculiciu“?

M. D'apoi, dupa dical'a sateniloru nostri, in aceea, ca se pote preface in ori-ce — dobitocu.

T. Ei ma, dobitocu, inse fore — spiritu. . .

M. D'apoi ca dora nu vei pofiti, ca si unu dobitocu sa aiba „spiritu. . .“

T. D'in cotro frate Mando?

M. Dela Ilustritatile loru domnii Mocionesci si dela Magnificentia Sa dlu Babesiu, unde affai si pre Magnificentia Sa dlu Vasiciu, ba inca in antisiambra zarii si pre Spectabilitatea Sa dlu dela Priculiciu; dar' tu de unde?

Eu vinu frate dela cetatienu lu Romanu, unde intelnii si pre democratulu Hodosiu.

M. Cumu, cumu? pote cesti'a, la cari am fostu eu, nu sunt dora cetatieni democrati?

T. Mai scie-i peccatele loru; eu inse atat'a sciu, ca democratii nostri romani, cari nu se tienu de cet'a lui Deak et Lonyai, neci unulu nu are titule si predicate . . . cari nici nu convinu cu demnitatea unui cetatienu liberu si democrat.

M. Ei frate, pote nu scii, ca liberalii nostri de astadi, si mai cu sema cei „providentiali,“ sunt mai aristocrati, de catu chiaru si ciocoi d'in tierra??!

TRENC'A SI FLENC'A.

T. Pentru-ce se urca „providentialulu“ pe spatele lui Ventila si Danila? . . .

F. Pentruc'a pe alti crestini nu-i pote propaga pentru „infallibilitate,“ si pre spatele loru voiesce a se prezentat lunei, catu e de mare. . .

T. Ai totu dreptulu, soro, numai sa-ti spunu si eu ceva. — Vedi glum'a acesta cu jupanii Ventila si Danila o face — pentru bani; chiar ei marturisescu, cumu-ca glum'a li pre bani. — apoi sunt bietii siliti, n'ai ce te mira de ei, ca-ci altcumu fore de bani providentialii -- ar mori de fome.

„Gur'a-Satului.“ Nu v'am spusu, neveste, cumu-ca sa nu ve inamorizati mai multu de „providentialu?“ ce faceti dar' vorba d'in elu, dupa ce a — capitulatu odata?

T. si M. Stapanu draga, nu scimu ce sa facemu atat'a ne mai ogolesce. Bagsem'a nu se lapeda de noi, pone ce nu vei deschide pentru gura un'a rubrica de osebita pentru totudeun'a.

„G.-S.“: Apoi deca vi este asiè de dragu, si eu se urca pe spinarele bietiloru Ventila si Danila, ochindu-ve totu mereu; eu potu sa vi implinescu voi'a, numai sa nu se pre sature de a totu cochet'a cu voi. . .

T. si F. Bunule stapanu! fia-ti gur'a de auru, ca Dómne dreptu vorbesci.

La judetiu.

In ambitulu cancelariei unui jude singulariu, la care tocmai intrase unu avocatulu, stateau mai multi delicventi, cari asceptau ca sa fia condusi inaintea judelui. Unulu d'intro accesti talbaroi, trecendu-i pacientia de a mai ascepta pone va sa esa avocatulu, vru sa intre numai decatu in launtru. Acest'a obrasnicia observandu-o servitoriulu judetiului, cu o saritura fu lunga elu si apucendu-lu de guleru, ilu trase indereptu, dicendu: stai hotiule! pote nu vedi, ca mai este unulu in launtru?! . . .

Ciguri-Miguri.

= Catra un'a dómna, care candu-va sa fia tostu frumoasa, si care port'a numele de Traudafir'a, unu teneru nepricupu, dar' crediendu ca esprime o galanteria, d'fse odata: O dómna draga! cumu asi fi dorita sa te fu cunoscutu ca — pupu. . . .

= Imperatulu Iosifu II. caletorindu odata pr'in Ungaria, avea datina a se lasa cu unii si cu altii in vorba, pentru de a cunoasca si a afla necesarile poporeloru. Cercandu elu odata si tribunalulu unui districtu, i pic'a pre la ochi teneretiele personei, de care fu priimitu. — Cine esci domni'a ta? lu-intreb'a imperatulu. Presiedintele tribunalulu Maicstate! respunde cel'a. — Cine te a facutu presiedinte pre domni'a ta? — Maiestatea Sa, regele meu. — Apoi deca elu te-a facutu, atunci firesce ca trebuie sa remani; dar' ai dta bunuri? Presiedintele cugetandu ca va capeta oro-cari bunuri, dise: Ba nu am Maiestate! Forte bine, reflect'a imperatulu, barem vei sci apera si senti doverile si necesarile omeniloru seraci. . . !

Meliti'a Redactiunei.

Mai dispunemu cu uri completi d'in diurnalulu nostru dela inceputulu anulu actualu.

Indreptare. In nrulu precedinte au trecut'u cate-va erori de tipariu, si anume: pe pagin'a 27. in a 3-a Convorbire intre Tand'a si Mand'a, sirulu alu 8-le in locu de: „dar scie unu picu“ sa se citesca: „dar' scii e unu picu“; totu a colo, sirulu alu 11-le in locu de: „Ba Dieu me gandiam, ca avendu sorman'a“ sa se citesca: „Ba Dieu me gandiam, ca va fi avendu sorman'a.“ Apoi pre pagina 28. in Apelulu la advocatii romani sub nota cu *) in locu de: „Adoramu“ sa se citesca: „Adevaram.“

Lui „Lauda-te gur'a“ in Pest'a: Quousque tandem abutere infallibile (et tu ejus filius priculiciu) pacientia nostra? ? ? ! . . .

DSele I. S. in T.-B. (Banatu) Ba da, si chiaru d'in estu motivu au facutu o exceptiune pentru DTA in cind'a respunsulu nostru generalu d'in nrulu 5. „Calindariulu pentru anulu curiate“ nu l'am scosu d'in caus'a morbului, ca me bantuesce inca; fi banu si orta pone la anulu venitoriu, candu ti-lu vei pote procura. La dorint'a espresa de „a-ti fi eu amicu d'Tele“ (per ab invisit), ti respudu eu

„Aid' sa damu mana cu mana

Cei cu autna romana!“

Te satisfac ore?

Dlui I. B. in B. — Ei frate! asta-data ren ai gacitu si ren ai ni-meritu. . . .

Dlui I. F. in Pl. — Sa stiamu numai cormu si sa judecamu dreptu. Anumitulu Dnu profesorulu de teologia — in catu noi ila cunosecemu — totu nu va fi avendu atat'a reinta de sufletu si invidia(?), ca sa dee elevulu seu calculu de „tertia“ chiaru si in casulu, deca invidia bine, dar' nu scie lingust. D'in estu motivu „Conversacia DTele intre Tand'a si Mand'a“ sa prefacatu in — posdari bune pentru focu!